

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Til Nordmænd om en Norsk Høi-Skole

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Til Nordmænd om en Norsk Høi-Skole", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, University of Aarhus. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1837_580-intro-shoot-idm133.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Norge 1837

Til forståelse af den norske reception af Grundtvigs værk skal der her anføres nogle få træk af den samtidspolitiske situation i Norge.

Hvad angår Grundtvigs generelle forhold til Norge henvises læseren til faglitteraturen om de venskaber, han som alumne på Valkendorfs Kollegium 1808-1811 havde knyttet med derboende nordmænd, hans senere vidt forgrenede norske vennekreds, udbredelsen af hans værker i Norge samt den særlige udformning, grundtvigianismen fik i Norge, osv. (således Albeck 1955, Golf 2001, Johansen 1950, Skrondal 1929 og Thorkildsen 1996).

Norge var som selvstændigt land i nyere tid en ung nation. I hele perioden 1380-1814 havde landet været underlagt Danmark, og først ved freden i Kiel efter Englandskrigene 1801-1814 havde Norge fået sin selvstændighed. Men allerede fra april 1813 havde prins Christian Frederik, den senere danske konge Christian 8., som ung statholder i Norge støttet de norske ønsker om selvstændighed. Den 17. maj 1814 underskrev han den meget liberale Eidsvoll-forfatning og blev herefter valgt til konstitutionel konge af Norge; efter samtidens europæiske målestok var Eidsvoll-forfatningen med sin inspiration fra oplysningstidens tanker om folkesuveræniteten, menneskerettigheder og magtdeling enestående fri. For at afværge en krig med Sverige måtte Christian Frederik imidlertid abdicere allerede seks måneder senere, hvorefter Norge indgik i en ufrivillig personalunion med Sverige og måtte underordne sig svensk udenrigspolitik. Den svenske kong Karl 13. blev herefter også konge af Norge. Han efterfulgtes 1818 af Karl 14. Johan, i Norge kaldet Karl 3. Johan. Men Stortinget beholdt sin lovgivende magt under personalunionen, omend ikke uden sværdslag.

Grundtvig hævder, at han kun havde "en meget dunkel Forestilling om Sættelsen af det Norske Storting" (s. 17). Han har dog højst sandsynligt været orienteret om den generelle politiske situation i Norge og om 'Bondestortinget', den almindelige betegnelse for det Storting, som blev valgt i 1833, og som repræsenterede et politisk gennembrud for den norske bondebevægelse. Antallet af bonderepræsentanter gik ved dette valg brat frem fra 21 til 45, så de fik flertal over for embedsmændene, hvis antal tilsvarende faldt fra 43 til 35.

Derimod kan han muligvis have været mindre orienteret om udfaldene af Stortingsvalget februar-juli 1836 - dette Storting opløstes af kong Karl 3. Johan samme år - og af det nyligt afholdte ekstraordinære Stortingsvalg oktober 1836-januar 1837.

Med opløsningen af Stortinget i 1836 havde kongen søgt at hindre vedtagelsen af et vidtgående kommunalt selvstyre, den såkaldte formandskabslov. Det nyvalgte Storting viste sig imidlertid at være endog mere radikalt end det opløste, og tinget vedtog reformen i januar 1837. Karl 3. Johan måtte bøje sig, og formandskabsloven førtes ud i livet med en omfattende decentralisering af magten i det udstrakte land til følge.

Når Grundtvig hævdede kun at have "en meget dunkel Forestilling" om norske parlamentariske forhold, skyldes det nok snarest, at han ikke ønskede at blive blandet ind i dem. Personligt var han tilhænger af enevælden som politisk styreform; men blandt hans norske præstevenner fandtes der både glødende demokrater og stive konservative (Skrondal 1929, s. 74 og 89). Og atter andre norske venner - især kredsen omkring Solem-familien i Christiania - holdt ham pr. brev ganske godt underrettet om begivenhederne.

* Ægteparret Randi og Arent Solem havde boet i Christiania siden 1824, og deres hjem udgjorde det gæstfrie centrum for den lokale haugianske bevægelse. Også bogtrykker Grøndahl hørte til denne inderkreds, som desuden nærrede varm interesse for Grundtvigs værker. Fabrikant og købmand Arent Solem hørte til den oprindelige kreds omkring Hans Nielsen Hauge, men hustruen Randi var i åndelig henseende den ledende. 26 år gammel havde hun i 1802 af Hauge selv fået status som 'ældste' eller en ud af 30 ledere af det haugianske vennesamfund; Huges positive syn på kvinders rolle i det religiøse liv var højst usædvanligt. Solem-parret havde stået i brevveksling med Grundtvig siden 1827 og samlede i deres hjem mange af dem, der senere blev grundtvigianismens bannerførere i Norge. Generelt var der et vist personsammenfald mellem de større byers haugianere og tilhængerne af Grundtvig. Brevene til Grundtvig fra Solems befinder sig i Grundtvig-arkivet, fasc. 443.39-41.